

- Loris, I. (2010), 'Buitenlanders' op de Vlaamse woningmarkt. *Ruimte & Maatschappij*, 2, december, p. 44-55.
- Lupi, T. (2005), *Buurtbinding. Van Veenkolonie tot VINEX-wijk*. Aksant, Amsterdam.
- Magel, H., C. Gross & A. Ritzinger (2011), *Auf der Suche nach dem Dorf von morgen*. disP, Vol 185 2.
- Mak, G. (1996), *Hoe God verdween uit Jorwerd*, Atlas, Amsterdam.
- Mak, G. (2004), *In Europa; reizen door de twintigste eeuw*, Atlas, Amsterdam.
- Mensen en Grenzen (2013), *Grensverhalen van Abele, Mesen, Nieuwkerke, Watou en de Zwarte Berg*. Uitgave bij de tentoonstelling Mensen en Grenzen in Kemmel.
- Messely, L. & J. Desein (2010), *Betekenis en mogelijkheden van streekidentiteit als mobiliserende factor in de Westhoek*, ILVO, Merelbeke.
- Mortier, E. (2008), *Godenslaap*, roman. De Bezige Bij, Amsterdam.
- Moseley, M. J. Derounian, P. Allies (1996), Parish appraisals – a spur to local action?, *The Planning Review*, 67 (3), p. 309-329.
- Nuytens, M. (2008), *De Grens, Waar is de tijd - 2000 jaar Westhoek*, 18, Waanders, Zwolle, p. 419-438.
- O'Dowd, L. (2002), The changing significance of European borders. *Regional and Federal Studies*, 12, 4, pp 13-36.
- Paasi, A. (2011) A Border Theory: An Unattainable Dream or a Realistic Aim for Border Scholars? In: D. Wast-Walter (ed.), *The Ashgate Research Companion to Border Studies*, Ashgate, p. 11-32.
- Paret, B. (2013), Wonen in een dorp, *Ruimte, VRP Magazine* 18, p. 46-51.
- Pow, T. (2012), *In Another World; among Europe's dying villages*, Polygon, Edinburgh.
- Putnam, R. (2000), *Bowling Alone. The Collapse and Revival of the American Community*, Simon and Schuster, New York.
- Spierings, B. & M. Van der Velde, (2007), *Cross border shopping and the 'bandwidth of familiarity'* Working Paper Series 2007/04, RUN, GaP, Nijmegen.
- Steenbekkers, A. & L. Vermeij (red.), *De dorpenmonitor; ontwikkelingen in de leefsituatie van dorpsbewoners. Sociaal en Cultureel Planbureau*, Den Haag.
- Thissen, F. & B. Poelman (2009), Wat hebben grensgebieden gemeen? In: Latten, Jan & Sako Musterd, eds. (2009), *De nieuwe groei heet krimp, een perspectief voor Parkstad Limburg*, NICIS Institute, Den Haag, p. 47-56.
- Thissen, F. & M. Loopmans (2013), Dorpen in verandering. *Rooilijn*, 66 (2), p. 80-89.
- Thissen, F. & W. Linseele (2001), *Leefbaarheid op het Vlaamse platteland vanuit het perspectief van jonge bewoners; verslag van een onderzoek in de dorpen tussen Leie en Schelde*. AME, Universiteit van Amsterdam / Provincie West-Vlaanderen. Sint Andries /Amsterdam.
- Thissen, F., J. Droogleever Fortuijn & E. Derijcke (2007), *Blijven of Wijken; de betrokkenheid van jongeren in de Westhoek op hun omgeving*. Rapport in opdracht van Provincie West-Vlaanderen. AMIDSt, Amsterdam.
- Thissen, F., J. Droogleever Fortuijn, D. Strijker, T. Haartsen (2010), Migration intentions of rural youth in the Westhoek, Flanders, Belgium and the Veenkoloniën, The Netherlands, *Journal of Rural Studies*, 26, 4, pp 428-436.
- Thissen, F., S. Vandelanootte & N. De Roo (2005), *Evaluatie Leefbaarheidsbeleid Westhoek. Rapport in opdracht van de Provincie West-Vlaanderen*. Provincie West-Vlaanderen, Brugge
- Van der Meer, M., F. Thissen, J. Droogleever Fortuijn, I. v.d.Tak & D. v.d. Wouw (2008), *De sociale draagkracht van dorpen in Borsele; Leefbaarheid, sociale cohesie en community care in kleine dorpen*. AMIDSt - UvA, Amsterdam.
- Van Houtum, H. & R. Gielis (2006), Elastic migration: the case of Dutch short distance transmigrants in Belgian and German borderlands *TESG*, 97, 2, pp 195-202.
- Van Steenberge, K. (2013) *Woesten*. Roman. Vrijdag/Podium, Antwerpen/Amsterdam.

Dorpen in de grensstreek van de Westhoek

- Vandermotten, C., P. Saey en C. Kesteloot (1990), België in stukken: bestaan Vlaanderen en Wallonië echt?. In: werkgroep Mort Subite; *Barsten in België; een geografie van de Belgische maatschappij*, EPO, Berchem, p. 11-65.
- Vermeij, L. & G. Mollenhorst (2008), *Overgebleven dorpsleven, Sociaal kapitaal op het hedendaagse platteland*, Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag.
- Vermeij, L. (2013), Slotbeschouwing: maatwerk in de dorpen. In: A. Steenbekkers & L. Vermeij (red.), *De dorpenmonitor; ontwikkelingen in de leefsituatie van dorpsbewoners*. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag.
- Vermeij, L. (2014, te verschijnen), *Sociaal Vitaal Platteland* (werktitel), Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag.
- Wastl-Walter, D. (2009), Borderlands, In: *International Encyclopedia of Human Geography*, Elsevier, p 332-339.
- Wast-Walter, D. (2011), Introduction. In: D. Wast-Walter (ed.), *The Ashgate Research Companion to Border Studies*, Ashgate, p. 1-8.
- WRR (2005), *Vertrouwen in de buurt*, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, Den Haag.
- WRR (2012), *Vertrouwen in burgers*, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, Den Haag.
- Zaman, J. (2011), *Spatial strategy for the Great War Landscape in Flanders*, Paper 47th ISOCARP Congress 2011.

...the first of these is the fact that the ...

...the second of these is the fact that the ...

...the third of these is the fact that the ...

...the fourth of these is the fact that the ...

...the fifth of these is the fact that the ...

...the sixth of these is the fact that the ...

...the seventh of these is the fact that the ...

...the eighth of these is the fact that the ...

...the ninth of these is the fact that the ...

Dorpen in de grensstreek van de Westhoek

Leefbaarheid en sociale vitaliteit van grensdorpen vanuit het perspectief
van jonge bewoners

Frans Thissen
Marieke van der Meer

Bijlage A

Tabellen behorend bij de multivariate analyses in
hoofdstuk 5 De achtergronden van leefbaarheid en
sociale vitaliteit

TABEL 5.2

SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE RESULTATEN VAN DE UITGEVOERDE VARIANTIE ANALYSES VOOR DE DOOR BEWONERS VAN GRENSDORPEN ERVAREN LEEFBAARHEID (ZIE FIGUUR 5.1)

		De verklaarde variantie (Eta ² of R ² met het bijbehorende significantieniveau)			
		Bivariaat	Model 1	Model 2	Model 3
Demografische, economische en culturele kenmerken	• Geslacht	0,000	-	-	-
	• Leeftijdsgroep	0,012*	0,010	0,040***	0,013
	• Opleidingsniveau	0,004	0,007	0,000	0,007
	• Inkomen	0,001	-	-	-
	• Type huishouden	0,004	-	-	-
	• Taalvaardigheid Frans/Nederlands	0,002	-	-	-
Actieradius dag- / leefpad	• Werklocatie huishouden	0.002	-	-	-
	• Woongeschiedenis	0.014	0,009	0,005	0,026
Contextuele kenmerken	• Type woonmilieu	0.041***	0,035***	0,047***	0,034**
	• Deelgebied (noord/zuid)	0.004	-	-	-
	• <i>Afstand tot de grens</i>	-0.001	-	-	-
Lokale sociale binding	• Reikwijdte sociaal netwerk	0.013		-	
	• Mate van contact met familie, burens, vrienden	0.014*		-	
	• Dorpsbinding	0.114***		0,080***	
	• Betrokken op deelgemeente	0.004		-	
	• Ervaren van betrokkenheid in deelgemeente	0.074***		0,053***	
De betekenis van de grens voor het leven van alle dag	• <i>Westhoek: plattelandsgebied met open grenzen</i> ^c	0,063***			0,077***
	• <i>Westhoek: grensgebied, poort naar Frankrijk</i> ^c	0,001			-
	• <i>Westhoek: perifeer gebied</i> ^c	0,007			-
	• <i>Westhoek: gebied met eigen identiteit</i> ^c	0,002			-
	• Grensoverschrijdend sociaal netwerk	0,017			-
	• Grensoverschrijdende activiteiten	0,001			-
Combinaties van kenmerken	• Opleidingsniveau x Type woonmilieu	nvt	0,034*	0,065***	0,033
	• Woongeschiedenis x Type woonmilieu	nvt	0,053*	0,066**	0,061
	• Leeftijdsgroep x Dorpsbinding	nvt		0,060***	
	• Type woonmilieu x <i>Westhoek: plattelandsgebied met open grenzen</i> ^c	nvt			0,048***
Totale verklaarde variantie (Eta ²)			0,144***	0,326***	0,251***

Continue variabelen zijn cursief aangegeven (bivariaat R²). Alle andere variabelen bestaan uit 2 of meer categorieën.

^c Als covariant in het model opgenomen

- niet in het model opgenomen vanwege geringe bijdrage of te sterke samenhang met variabele(n) die wel in het model zijn opgenomen

Significantieniveaus: * < .10; ** < .05; *** < .01 (indien geen significantieniveau aangegeven : niet significant)

Niet tot het model behorende variabelen

TABEL 5.3

SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE RESULTATEN VAN DE UITGEVOERDE LOGISTISCHE REGRESSIEANALYSES MET HET OORDEEL OVER VOORZIENINGEN (MODEL 1) EN HET BELANG VAN VOORZIENINGEN (MODEL 2) ALS AFHANKELIJKE VARIABELEN

		Model 1 Wel/niet onvoldoende oordeel én belangrijk			Model 2 Selectie bewoners onvoldoende oordeel; wel/niet belangrijk		
		Bivariaat	B	S.E.	Bivariaat	B	S.E.
		Nagelkerke R ²			Nagelkerke R ²		
Demografische, economische en culturele kenmerken	Geslacht	0,004	-	-	0,023	-	-
	Leeftijd	0,006	-	-	0,003	-	-
	Opleidingsniveau	0,001	-	-	0,007	-	-
	Inkomen	0,002	-	-	0,016	-	-
	Type huishouden	0,006	-	-	0,011	-	-
	Taalvaardigheid Frans/Nederlands	0,003	-	-	0,013	-	-
Actieradius dag- / leefpad	Werklocatie huishouden:	0,030	-	-	0,086*		
	alleen elders binnen de Westhoek					-1,834**	0,824
	deels binnen en buiten de Westhoek					-1,193	0,835
	alleen buiten de Westhoek					-0,948	1,536
	(ref. alleen op woonadres/in deelgemeente)						
	Woongeschiedenis regio:	0,079***			0,126***		
	geboren en getogen		0,771	0,741		0,702	1,336
	streekautochtoon		1,696***	0,563		2,718**	1,145
	(ref. streekallochtoon)						
Contextuele kenmerken	Type woonmilieu:	0,080***			0,070		
	dynamisch door aantrekkelijkheid		-0,358	0,431		-0,009	0,719
	dynamisch door mogelijkheden		-1,084**	0,483		-0,825	0,709
	stagnerende oude centra		-1,940**	0,774		-0,454	1,041
	(ref. stagnerende kleine kernen)						
	Deelgebied (noord/zuid)	0,014	-	-	0,010	-	-
	Afstand tot de grens	0,002	-	-	0,012	-	-
Lokale sociale binding	Reikwijdte sociaal netwerk	0,024	-	-	0,057	-	-
	Mate van contact met familie, vrienden, burens	0,012	-	-	0,015	-	-
	Dorpsbinding	0,015	-	-	0,016	-	-
	Betrokken op deelgemeente	0,009	-	-	0,040	-	-
	Ervaren betrokkenheid in deelgemeente:	0,028*			0,035	-	-
	zwak						
	matig		1,102**	0,527			
	(ref. sterk)		0,155	0,459			
De betekenis van de grens voor het leven van alle dag	Westhoek: plattelandsgebied zonder grenzen	0,000	-	-	0,001	-	-
	Westhoek: grensgebied, poort naar Frankrijk	0,016	-	-	0,044**	0,584*	0,318
	Westhoek: perifeer gebied	0,003	-	-	0,002	-	-
	Westhoek: gebied met eigen identiteit	0,000	-	-	0,010	-	-
	Grensoverschrijdend sociaal netwerk	0,006	-	-	0,008	-	-
	Grensoverschrijdende activiteiten	0,014	-	-	0,027	-	-
	Constante		-3,122	0,660		-1,415	1,286
Model: Nagelkerke R ²		0,172***			0,345***		
N		381			90		

TABEL 5.4 SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE RESULTATEN VAN DE UITGEVOERDE VARIANTIE ANALYSES VOOR DE BIJDRAGE VAN BEWONERS AAN VERBINDENDE SOCIALE VITALITEIT DOOR TE PARTICIPEREN (ZIE FIGUUR 5.2)

		De verklaarde variantie (Eta ² of R ² met het bijbehorende significantieniveau)			
		Bivariaat	Model 1	Model 2	Model 3
Demografische, economische en culturele kenmerken	• Geslacht	0,006*	-	-	-
	• Leeftijdsgroep	0,020**	0,014*	0,015*	0,007
	• Opleidingsniveau	0,063***	0,052***	0,036***	0,053***
	• Inkomen	0,020**	-	-	-
	• Type huishouden	0,010	-	-	-
	• Taalvaardigheid Frans/Nederlands	0,004	-	-	-
Actieradius dag-leefpad	• Werklocatie huishouden	0,021**	0,018*	0,019*	0,021*
	• Woongeschiedenis	0,036***	0,015	0,012	0,030*
Contextuele kenmerken	• Type woonmilieu	0,036***	0,027**	0,029**	0,025*
	• Deelgebied (noord/zuid)	0,004	-	-	-
	• <i>Afstand tot de grens</i>	0,001	-	-	-
Lokale sociale binding	• Reikwijdte sociaal netwerk	0,012		-	
	• Mate van contact met familie, buren, vrienden	0,005		-	
	• Dorpsbinding	0,021**		-	
	• Betrokken op deelgemeente	0,087***		0,042***	
	• Ervaren van betrokkenheid in deelgemeente	0,030***		0,009	
De betekenis van de grens voor het leven van alle dag	• <i>Westhoek: plattelandsgebied zonder grenzen</i> ^c	0,039***			0,011*
	• <i>Westhoek: grensgebied, poort naar Frankrijk</i> ^c	0,006			0,005
	• <i>Westhoek: perifeer gebied</i> ^c	0,000			0,000
	• <i>Westhoek: gebied met eigen identiteit</i> ^c	0,009*			0,010*
	• Grensoverschrijdend sociaal netwerk	0,030***			0,003
	• Grensoverschrijdende activiteiten	0,057***			0,038**
Combinaties van kenmerken	• Leeftijdsgroep x type woonmilieu	nvt	0,044***	0,040**	0,067***
Totale verklaarde variantie (Eta ²)			0,182***	0,238***	0,275***

Continue variabelen zijn cursief aangegeven (bivariaat R²). Alle andere variabelen bestaan uit 2 of meer categorieën.

^c Als covariant in het model opgenomen

- niet in het model opgenomen vanwege geringe bijdrage of TE sterke samenhang met variabele(n) die wel in het model zijn opgenomen

Significantieniveaus: * < .10; ** < .05; *** < .01 (indien geen significantieniveau aangegeven : niet significant)

Niet tot het model behorende variabelen

TABEL 5.5

SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE RESULTATEN VAN DE UITGEVOERDE LOGISTISCHE
REGRESSIEANALYSES MET HET ORGANISEREN VAN DORPSACTIVITEITEN ALS AFHANKELIJKE
VARIABELE

			Model 1		Model 2		Model 3	
		Bivariaat Nagelkerke R ²	B	S.E.	B	S.E.	B	S.E.
Demografische, economische en culturele kenmerken	Geslacht: man	0,017**	0,424	0,267	0,340	0,281	0,332	0,298
	Leeftijd:	0,030**						
	twintigers		-1,832**	0,811	-1,882**	0,827	-1,691**	0,836
	dertigers (ref. veertigers)		0,089	0,384	-0,001	0,402	0,022	0,417
	Opleidingsniveau:	0,019*						
	laag		-0,734*	0,443	-0,757	0,479	-1,100**	0,540
	midden (ref. hoog)		-0,525*	0,288	-0,386	0,302	-0,700**	0,323
	Inkomen	0,014	-	-	-	-	-	-
	Type huishouden	0,008	-	-	-	-	-	-
Taalvaardigheid Frans/Nederlands	0,017	-	-	-	-	-	-	
Actieradius dag- / leefpad	Werklocatie huishouden:	0,014**						
	alleen op woonadres/in deelgemeente		1,479**	0,713	1,524**	0,754	1,319*	0,765
	alleen elders binnen de Westhoek		0,660	0,668	0,638	0,704	0,448	0,704
	deels binnen en buiten de Westhoek (ref. alleen buiten de Westhoek)		1,093	0,672	0,946	0,708	0,714	0,714
	Woongeschiedenis regio:	0,053***						
	geboren en getogen		0,497	0,449	0,409	0,477	0,488	0,516
	streekautochtoon lange woonduur		1,038**	0,430	0,904**	0,449	1,173**	0,490
	streekautochtoon korte woonduur		0,366	0,421	0,417	0,442	0,334	0,481
streekallochtoon lange woonduur (ref. streekallochtoon korte woonduur)		0,105	0,531	-0,226	0,573	-0,204	0,641	
Contextuele kenmerken	Type woonmilieu	0,005	-	-	-	-	-	-
	Deelgebied (noord/zuid):	0,011*						
	Noord		-0,680	0,120	-0,506	0,456	-0,659	0,514
	Afstand tot de grens	0,000	-	-	-	-	-	-
Lokale sociale binding	Reikwijdte sociaal netwerk	0,008			-	-		
	Mate van contact met familie, vrienden, buren	0,006			-	-		
	Dorpsbinding:	0,019*						
	zwak				-0,594	0,428		
	matig (ref. sterk)				-0,404	0,307		
	Betrokken op deelgemeente:	0,103***						
	zwak				-1,542***	0,427		
matig (ref. sterk)				-0,886***	0,301			
	Ervaren betrokkenheid in deelgemeente	0,015			-	-		
De betekenis van de grens voor het leven van alle dag	Westhoek: plattelandsgebied zonder grenzen	0,009					-	-
	Westhoek: grensgebied, poort naar Frankrijk	0,003					-	-
	Westhoek: perifeer gebied	0,013*					-0,214	0,156
	Westhoek: gebied met eigen identiteit	0,006					-	-
	Grensoverschrijdend sociaal netwerk	0,007					-	-
	Grensoverschrijdende activiteiten	0,015					-	-
Combinaties van kenmerken	Leeftijdsgroep x deelgebied:							
	twintiger x noord		1,832*	0,971	1,776*	0,994	1,499	1,036
	dertiger x noord		-0,028	0,571	-0,024	0,595	0,068	0,660
	Constante		-2,137***	0,730	-1,111	0,786	-1,743**	0,778
	Model: Nagelkerke R ²		0,149***		0,223***		0,172***	

- niet in het model opgenomen vanwege geringe bijdrage

Significantieniveaus: * < .10; ** < .05; *** < .01 (indien geen significantieniveau aangegeven : niet significant)

Niet tot het model behorende variabelen

TABEL 5.6

SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKSTE RESULTATEN VAN DE UITGEVOERDE VARIANTIE ANALYSES VOOR DE BIJDRAGE VAN BEWONERS AAN VERNIEUWENDE SOCIALE VITALITEIT (ZIE FIGUUR 5.4)

		De verklaarde variantie (Eta ² of R ² met het bijbehorende significantieniveau)			
		Bivariaat	Model 1	Model 2	Model 3
Demografische, economische en culturele kenmerken	• Geslacht	0,001	-	-	-
	• Leeftijdsgroep	0,000	-	-	-
	• Opleidingsniveau	0,044***	0,041***	0,036***	0,036***
	• Inkomen	0,003	-	-	-
	• Type huishouden	0,002	-	-	-
	• Taalvaardigheid Frans/Nederlands	0,019**	0,016**	0,015*	0,021**
Actieradius dag-leefpad /	• Werklocatie huishouden	0,011	-	-	-
	• Woongeschiedenis	0,006	-	-	-
Contextuele kenmerken	• Type woonmilieu	0,005	-	-	-
	• Deelgebied (noord/zuid)	0,003	-	-	-
	• <i>Afstand tot de grens</i>	0,000	-	-	-
Lokale sociale binding	• Reikwijdte sociaal netwerk	0,003		-	
	• Mate van contact met familie, buren, vrienden	0,006		-	
	• Dorpsbinding	0,003		-	
	• Betrokken op deelgemeente	0,016**		0,012*	
	• Ervaren van betrokkenheid in deelgemeente	0,005		-	
De betekenis van de grens voor het leven van alle dag	• <i>Westhoek: plattelandsgebied zonder grenzen</i> ^c	0,019***			0,013**
	• <i>Westhoek: grensgebied, poort naar Frankrijk</i> ^c	0,002			-
	• <i>Westhoek: perifeer gebied</i> ^c	0,000			-
	• <i>Westhoek: gebied met eigen identiteit</i> ^c	0,002			-
	• Grensoverschrijdend sociaal netwerk	0,027***			-
	• Grensoverschrijdende activiteiten	0,032***			-
Combinaties van kenmerken	• Opleidingsniveau x taalvaardigheid		-	-	-
	• Opleidingsniveau x betrokkenheid			0,020*	
	• Taalvaardigheid x betrokkenheid			-	
	• Opleidingsniveau x <i>Westhoek: plattelandsgebied zonder grenzen</i>				0,017*
Totale verklaarde variantie (Eta ²)			0,059***	0,087***	0,095***

Continue variabelen zijn cursief aangegeven (bivariaat R²). Alle andere variabelen bestaan uit 2 of meer categorieën.

^c Als covariant in het model opgenomen

- niet in het model opgenomen vanwege geringe bijdrage of TE sterke samenhang met variabele(n) die wel in het model zijn opgenomen

Significantieniveaus: * < .10; ** < .05; *** < .01 (indien geen significantieniveau aangegeven : niet significant)

■ Niet tot het model behorende variabelen